

TRETJI DAN PO STRAŠNI KATASTROFI V VAIONTU

Nadaljuje se iskanje mrličev ki sta jih pokopali blato in skalovje

Erto. Kjer je voda imela bolj prosto pot, je pljusnila 200-250 m visoko. Kakor kaže slika, so se rešile hiše, ki so višje

LONGARONE, 11. — Predstavnik oblasti, ki vodijo delo pri iskanju žrtev strahovite nesreče, ki je prizadela vasi na področju Vaiont, izjavljajo, da sedaj ni moč vedeti števila prebivalcev teh vasi, ki so zgubili življenje. Potrebno bo namreč prešteti tiste, ki so se rešili in ki so jih sedaj namestili v drugih krajih. V sedanjem trenutku pa je mnogo drugih stvari, ki so nujnejše.

Reševalno delo je predvsem usmerjeno v namestitve preživelih in v njihovo oskrbo. Na drugi strani pa se nadaljuje iskanje mrličev, ki jih je pokopalo blato in skalovje. Številna trupla pa je voda odplavala.

Do sedaj so našli 1700 mrličev na prizadetem področju in ob strugi reke Piave tudi več kilometrov daleč od Vaionta. Na pokopališču v Bellunu je 250 mrličev, od katerih so identifikirani samo 60, ostale pa so fotografirali. Oblasti videmske pokrajine pa javljajo, da so na podlagi verifikacije ugotovili, da pogrešajo v občini Erto Čas-

ker bi drugače nastala nevarnost epidemije. Stanje je nevarno tudi zaradi tega, ker je vsepovsod raztresena mrhovina poginulih krav. Mrhovino so začeli danes sežigati.

Ze sinoči se je močno čutil duh po mrličih in po mrhovini. Čuti se kilometre daleč. Zaradi toplega sonca pa je danes še ostrejši. Danes je na področje prišla skupina planincev, ki so se spuščali po zunanji strani jezua do vhoda v varnostno kabino, kjer je ob nesreči ostalo šest delavcev. Toda, na žalost so bili vsi mrtvi.

V Longarone je prišlo danes mnogo izseljencev iz Francije, Belgije, Nemčije in od drugod, katere je prefektura brzovalno obvestila o smrti njihovih družinskih članov. Na postaji v Bellunu so ustanovili center za prevažanje prišlecev in za informacije. V bolnišnici v Bellunu je mnogo otrok starih od treh do dvanajst let, ki so vsi bleedi in prestrašeni. Ne govorijo ali pa zelo malo.

Preživeli prebivalci se spominjajo demonstracij prebivalstva tega področja v prejšnjih letih proti graditvi jezua. »Vedeli smo, da bo voda uničila naše vasi,« pravijo; »če ko se je pripravil načrt za jez, smo protestirali, kar smo vedeli, da gora ne bo vzdržala. Proti jezui smo tudi potem, ko smo noč in dan stalno slišali padanje skal v bazen.« S tem v zvezi se omenja izvedeniški mnenje geologa Gortanija, ki je bil mnenja, da geološki sestav tega področja ne dopušča gradnje tako velikega jezua. Toda obveljalo je mnenje geologa Inzerija Piaza, ki ga je najelo podjetje SADE.

V torek, 8. oktobra, je župan iz Erta dal nabiti na tablo v vasi Piave, s katero opozarja na stalno nevarnost. V objavi sporoča, da tehnični ENEL-SADE opozarja na nestabilnost plasti hriba, ki sodelujejo pri akciji. Leone in Rumor sta s helikopterjem NATO preletela prizadeto področje. Ko sta se vrnila na prefekturo, sta se sestala s predstavniki krajevnih oblasti in s številnimi poslanci, ki so prišli na to področje.

Nato sta Leone in minister obiskala prebivalstva v Cimolaisu in si ogledala področje Longarone. Sestala sta se tudi s predstavniki senatorjev in poslancev, ki je bil včeraj prišla na prizadeto področje. Pozno popoldne je Leone odpoval skupaj s ministrom Rumorjem v Rim.

Leone obiskal prizadete kraje

BELLUNO, 11. — Danes je prišel v Belluno tudi predsednik vlade Leone, medtem ko je notranji minister Rumor prišel še ponoči. Takoj po prihodu je sklical na prefekturi sestanek s predstavniki civilnih in vojaških oblasti, ki sodelujejo pri reševalnem delu na tem področju. Prediskutirali so sedanji položaj.

Na sestanku so ugotovili, da je sedaj na delu nad 4000 mož, ki pripadajo vojski, policiji, karabinjerjem in gasilcem. Razen tega pričakujejo prihod sredstev, ki jih je ponudila francoska vlada. Na prizadeto področje, so se prispeli nekateri francoski padalci.

Na sestanku so sklenili, da bodo vse žrte pokopali na skupnem pokopališču in v ta namen so se izbrali kraj. Razpravljali so tudi o nadzorovanju vode z zdravstvenega stališča. Dali so navodila, naj se pospeši iskanje in identifikiranje mrličev, ki se bo nadaljevalo do jutri.

Kar se tiče pomoči, so sklenili, naj se ta nudi ne samo preživelim, temveč tudi izseljenim delavcem (približno 300), ki so se včeraj začeli vračati. Prav tako so razpravljali o zaposlitvi preživelih, ki so bili zaposleni v petih industrijskih podjetjih na tem področju, ki so vsa uničena. Pomoč bo vodil prefekt iz Belluna. Sklenili so, da bo za zbiranje prispevkov skrbelo predsedstvo vlade.

Na sestanku na prefekturi sta predsednik vlade in minister Rumor obiskala ranjenca v bolnišnici v Bellunu in sta nato odšla na letališče, kjer pristajajo italijanski, ameriški in švicarski helikopteri, ki sodelujejo pri akciji. Leone in Rumor sta s helikopterjem NATO preletela prizadeto področje. Ko sta se vrnila na prefekturo, sta se sestala s predstavniki krajevnih oblasti in s številnimi poslanci, ki so prišli na to področje.

Nato sta Leone in minister obiskala prebivalstva v Cimolaisu in si ogledala področje Longarone. Sestala sta se tudi s predstavniki senatorjev in poslancev, ki je bil včeraj prišla na prizadeto področje. Pozno popoldne je Leone odpoval skupaj s ministrom Rumorjem v Rim.

Ustanovljena preiskovalna komisija da ugotovi odgovornost za nesrečo

Razprava o najemninah

RIM, 11. — Obrambni minister Andreotti je predložil v senatu osnutek, ki zadeva uradno proslavo 20-letnice odprniškega gibanja.

Pravosodna komisija poslanske zbornice je nadaljevala danes proučevanje zakonskih predlogov glede dolgotrajnih najemnin; pričakujejo pa se nove predloge.

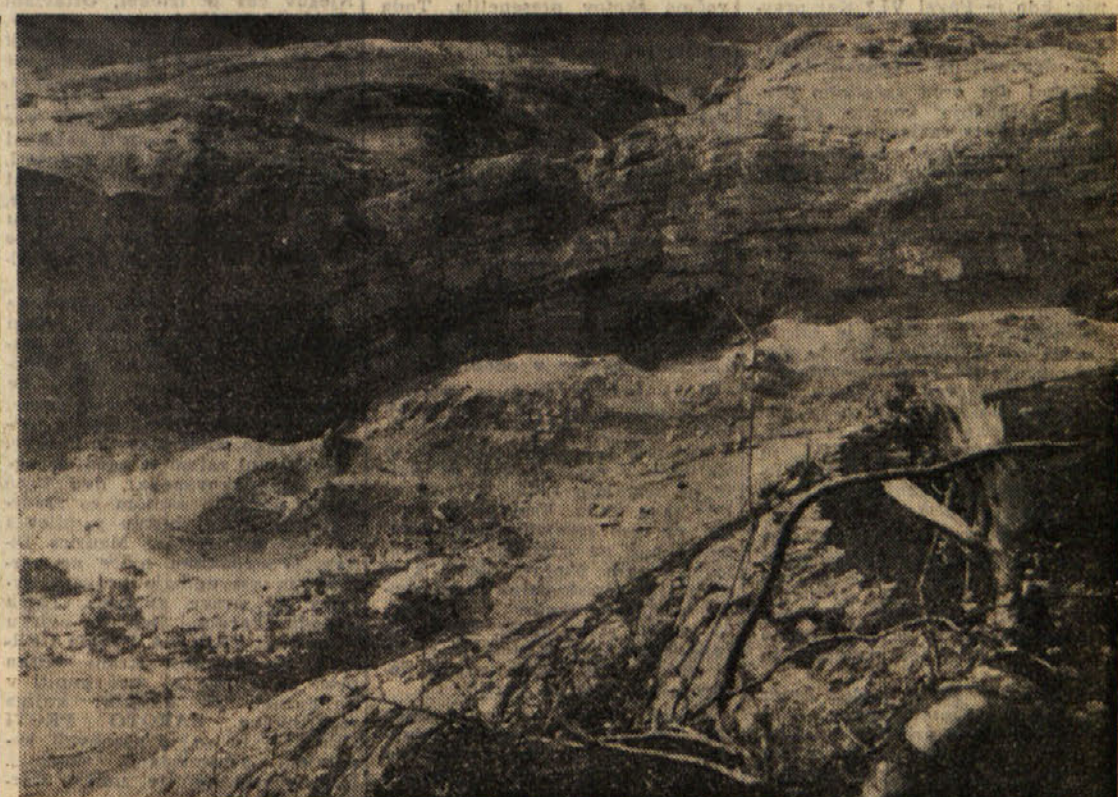
V poslanski zbornici je po zaključku splošne razprave o pravnem ministrstvu za zunanje zadeve govoril minister Piccioni, ki je orisal smerne italijanske zunanje politike. Poudaril je izboljšanje v odnosih med Zahodom in Zahodom, ki se kaže v tem letu, zlasti po podpisu moskovskega sporazuma o delni ukinitvi jedrskih poskusov. To je imel priko sprediti tudi pri razpravi o razpisu za gradnjo jedrskih elektrarn, ki jih je imel v New Yorku s predsednikom Kennedyjem, z ameriškim zunanjim ministrom Ruskom in s sovjetskimi zunanjim ministrom Gromikom. Na podlagi tega razgovora je prišel do prepričanja, da je moč »potrditi« potrditvijo in vztrajnostjo, kadar govorijo o potrditvi sporazumevanja med veselimi.

Minister je nato govoril o odnosih z drugimi državami in po udaril, da so ti odnosi izvirni in da se ne smejo znižati zaradi drugih držav. Odnosi s SZ in z drugimi državami vzhodne Evrope se stalno boljajo, prav tako se ugodno razvijajo odnosi z afriškimi državami in z državami Srednjega vzhoda, Latinske Amerike in Daljnega vzhoda.

Glede Avstrije je Elcioni izrazil željo, naj bi avstrijske oblasti bolj zastražile mejo, da bi preprečile prehod teroristom, hkrati pa je poudaril, da se bo nastal z avstrijskim zunanjim ministrom Kreiskim 23. t.m. v Zenevi. Končno je Piccioni govoril tudi o zahodnoevropski integraciji.

Adenauer sporočil ostavko

BONN, 11. — Kanceler Adenauer je izročil davi predsedniku republike Lübkeju pismo, s katerim sporoča svojo ostavko. Ostavka bo učinkovita od torka ob 12. uri, ko jo bo predsednik Bundestag sporočil v parlamentu. Predsednik republike je za novega kancelerja imenoval Ludwiga Erharda, ki bo prevzel posle v sredo.

Posastna oblika »gore smrti«, ki je zasula jezero in se zdaj v dolžini 2-3 km dviga več kot 100 m nad gladino jezera, ki je globoko 260 metrov

NAŠ DOPISNIK POROČA

Mrtvaška tišina, ki jo moti le zamolklo bobnenje

Tam, kjer so še v torek stale vasi

(Od našega posebnega dopisnika)

ERTO, 11. — Nekaj stranskega, neverjetnega! Kar smo danes videli ob nesrečnem jezeru in ob obrežju reke Piave, kjer so izginili do vseh, ni moč popolnoma opisati, niti prikazati z najboljšimi posnetki. Ko človek gleda to razdejano in opustošeno ter poslušajo pripovedovanje preostalih, ga stresa groza. Poslušaj, gledaj in misli, kaj se je zgodilo. Človek kroji naravo in izkorišča njeno silo, ko pa se te sprostiti, je revež, skrajna bilka. Izginile so vasi, izginilo je skoraj umetno jezero, spremenila se je oblika gore Toca in tam, kjer je bilo prej lepo, šepetajo umetno jezero, zdej je jezera izginilo, uničena je velika elektrarna, ogromen jez, ponos graditeljev, je si drucer vzdržal, a je zdaj brez pomena. Škoda gre v milijarde in milijarde, a vse to ne bi bilo tako hudo, če ne bi bilo toliko človeških žrtev. Za približno število se bo zvedelo šele čez kakšen teden, točnega števila pa ne bo moč ugotoviti. Voda je pogoltnila svoje žrte in jih odnesla, zemlja pa jih je mnogo zakopala globoko, globoko.

Iz Clauta, kjer smo na srečo dobili prenočišče, smo krenili proti Erto, se preden se je začelo daniti, ker bi se pozneje težje prebijali skozi kolono vojaških voznikov, buldožerjev in policijskih avtomobilov. Pot iz Clauta mimo Cimolaisa in preko Prelaza San Ovidio (nekaj nad 600 m nadmorske višine) do umetnega jezera ni dolga. Cesta, ki je še iz srednje zvečer peljala vzdolž jezera in jeza v dolino reke Piave, je lepa in polni je bilo po njej dosti prometa, ker so tod prihajali letoviščarji, kamor radi letujejo tudi mnogi Tržačani. Prišli smo do jezera in že smo obstali. Zagledali smo najprej na levi strani Toca z veliko belo lišo, visoko in dolgo steno, od katere se je v strašni noči sesul del gore.

San Martino, čedno naselje ob skrajnem kotu jezera. Za tu prvo razdejano. Voda je odnesla mali most pri jezera, gostilno, cerkev in deset hiš. Nekaj hiš v gornjem delu je ostalo, a so veče ali manj poškodovane. Nekaj domaćinov je ostalo doma, druge so evakuirali. Od hiš, ki jih je voda odnesla, je ostala le mala stena. Pod cesto je med kamenjem ves zmečkan avto z inozemsko tablico. O potnikih nobenega sledu.

Erto, večja vas, sedež občine, nato malo naselje Fesse. Dobro del Erta je še ostal, 50 hiš je izginilo; Fesse je izbrisano s površine zemlje, odneslo je, 20 hiš, tri

so ostale. Kje so bile hiše, kje cesta? Le tu pa tam nekaj metrov zidu, ali pa vodotokna cev, iz katere curka voda, edini znak življenja. Voda je odnesla, odtrgala vse, hiše, dreve, vrtove, zemljo do skale, kakor da bi vse odrezal z ogromno britovjo. Drugod pa je v hriba naneslo grušč in debelo kamenje.

V Erto moramo pustiti avto, tam se konča cesta. Kreniti moramo peš v reber po kozji stezi in grušču: bolj se doigamo, bolj grozen je pogled. Mrtvaška tišina, ki jo moti le zamolklo bobnenje od zasutega jezera in se groznega Toca.

Nova gora smrti, ki je pred nami, ima pošastne oblike, njena notranjost se ne miruje, a Toca pa se usipajo še plazovi. Po stezi, srečujemo domaćine z culami, ki si gredo iskat nov dom, drugi prihajajo kdo ve od kod, ker so zasrbljeni zaradi svojcev. Črne obleke, obkrojeni obrazi. Verjeto so jim sporočili, da njihovih dragih ni več.

Steza je izginila. Dober kilometer moramo kar po grušču in olupljenem pobočju hriba. Hoja je skrajno nevarna, vsak hip lahko zdrkneš čez prepad v gmoči, iz katere ni rešitve. Po obkolu zagledamo vas Cassio, skoraj 300 m nad gladino jezera. Silikotna pozicija, če ne bi bilo tega razdejano, krassen pogled na dolino in jezero, če ne bi bilo tiste usodne noči. Vas je toliko kot Ricmanje in ima pečinoma stare, pa tudi nekaj novih hiš. Vse so visoke, na tri, štiri nadstropja. Voda jim je pljusnila prav pred prag, in jih odnesla, toda ose so poškodovane. Včeraj so s helikopterji odpeljali žene, dekleta in otroke, ostalo je trideset moških. Pred vasio so, pogovarjajo se in ugibajo, kaj naj bi storili. Teško je zapustiti dom, toda popolnoma so odrezani od sveta. Luči ni, hrane je malo, vodo vodijo gostilne in trgovine so zaprte. Včeraj so zaprli šolo. Če bi jim napravili vsaj zasilno pot do Erta, bi ostali doma. Teško bi se jim uresničila ta želja. Kdo bi delal pot po tisti gmoči? O daleč se zdi, da je vas imela srečo, toda ko greš po temih ulicah in od bliže opazuješ hiše, vidiš odkrite strehe, izruvana okna, razmetano in poškodovano pohištvo.

Šest avtomobilov, med temi eden iz Bolagne, je na malem trgu. Kakor jih bodo odpeljali? Ob koncu vasi ite gospodar v kuhinji med svojim uničenim imetjem v blatu desni čevlji. Ko je zabobnelo, je sbežal skoraj gol in bos iz hiše. Zeno in otroke so odpeljali včeraj v Cimolais; odšel bi tudi on, toda samo z enim čevljem ne more, ker drugih nimajo. Ko smo se vračali čez nekaj ur po isti poti, smo ga srečali. Spoznal nas je, se nasmehnil in rekel: »L'ho trovato.«

Nasel je čevljev in odšel, brez cule, k ženi in otrokom.

Cassio je sedaj prazen. V prvih dopoldanskih urah so s helikopterji odpeljali še tisto petico moških. Nadaljujemo pot proti koncu jezera, da bi prišli, če bi bilo mogoče, v drugo dolino, kjer je še večje razdejano. Pričemo do samotne hiše, visoko v hribu, prav pod Cordom. Stara, neometana, rjavna hiša, na pragu na stara ženica, črna oblečena, črne oči in obraz ena sama guba. Vprašamo jo, kako je prežela tisto noč. Sodni dan, konec sveta! Zbudilo jo je močno bobnenje, nato se je hiša strekla, tresla se je gora, mislila si je, da je potres. Skočila je k oknu in vsa prestrašena gledala, kako se na pobočju Toca bliska. Voda je žene in njeno hišo zelo zanesla. Do tam pljuski ni segel.

ALBIN BUBNIC

(Nadaljevanje na 2. strani)

RK Slovenije za sprejem v oskrbo dvajsetih otrok iz Longarona

KOPER, 11. — Glavni odbor Rdečega križa Slovenije je ponudil organizaciji Rdečega križa v Vidnu, da za mesec dni sprejme v oskrbo dvajset otrok, ki bi jih namestili v mladinskih okrevališču na Debelem rtiču pri Ankaranu.

Včeraj je podpredsednik okrajne skupščine Koper inž. Slavko Gaber obiskal italijanskega generalnega konzula v Kopru Gura da Zecchina in mu sporočil željo, da v solidarnosti okrajne skupščine ter prebivalstva koprškega okrajja ob tragediji katastrofi v pokrajini Belluno, izraze sočutja s prizadetimi prebivalstvom in občinskemu svetu Longarona poslali predsedniki občinskih skupščin Nova Gorica, Koper, Sežana, Ilirska Bistrica in Tolmin. Brzajsko solidarnosti je okrajni komite Zveze komunistov v Kopru poslal federaciji italijanske socialistične stranke prizadetih pokrajini.

DANES

Reševalci iščejo tudi danes trupla — že tretji dan. Do sedaj so jih našli 1700 pod blatom in skalovjem. Delajo podnevi in ponoči — pod reflektorji. Koliko je še pogrešanih? Tisoč? Dva tisoč? Po vsej državi, po vsej Evropi ne more stirmijo ljudje v televizorje zasloni in ne morejo verjeti svojim očem. Kako je šele tam, na kraji katastrofe, na golih pustih tleh nekdanjih prijaznih vasi? Naš dopisnik poroča, da se že šli duh po mrličih.

Po vsej državi in v inozemstvu se zbirajo za ponesrečene pripevki. Solidarnost, sožalje in sočustvovanje je sprito tolike nesreče zares iskreno. Vsakdo je dolžan prispevati, se čuti dolžnega pomagati svojemu sočloveku v nesreči.

In vendar kaže, da ne gre zgolj in samo za elementarno katastrofo, katere resnično ne bi bilo mogoče preprečiti. Ze pred leti je sodišče v svoji razsodbi in pravdi proti glasilu KPI izreklo mnenje, da so se prebivalci upravičeno bal najhujšega zaradi nastanka umetnega jezera; skupina geologov je bila istega mnenja; bellunski pokrajinski svet se soglasno izrekel proti graditvi jezua! Pokrajinski inženirji so že pred dve mesecema zaman opozarjali odgovorne oblasti, da je evakuacija nekaterih vasi nujna. Toda presliski so prebivalce le iz dveh, treh hiš.

Preiskovalna komisija mora ugotoviti krivice.

Ob takih novicah človek utegne komaj prisluhniti ostalim vestem: da je prišlo včeraj do prvih spopadov med alžirskimi vladnimi četami in uporniki; da se zaostrojuje spor med Alžirijo in Marokom; da se je v Iraku udal vladni četam brat glavnega voditelja kurdske upornikov šek Ahmed Al Barzani; da je končno stari kanceler Adenauer včeraj zjutraj podal pisмено ostavko.

Tu je ostala vsa sled po hiši: del razrušenih temeljev in otroška blazina. Rekel se ni nihče (Foto A. Bubnić)

S. Martino. Delavci, ki popravljajo cesto, gledajo, kje so bile hiše in vaška cerkva. V ozadju Toca (Foto A. Bubnić)

Francoski list o koncinciu in o cerkvenih krogih

Pariski list "Express" je objavil sledeči članek Georgesa Sufferta.

Ze nekaj mesecev se v cerkvenih krogih zastavlja vprašanje: kdo je Pavel VI.? Kaj pravi pravi? Nihče se ne čuti kompetentnega, da bi definitivno odgovoril na to vprašanje.

Nekaj dni pred začetkom drugega zasedanja koncila pa se je "Express" razpisal. V obeh ni prijateljski poslanici se je Pavel VI. obrnil do članov rimske kurije in jim dal vedeti, da je čas, da se tudi kurija reformira. Se več: povedal je, da je prav verjetno, da bo koncil o tem odločil suvereno, če se kurija sama ne bo podvržla reformam.

Diplomatsko gledano je bil to prijateljski nasvet; politično gledano pa je bil to neke vrste ultimatum. Teden pred začetkom drugega zasedanja koncila je Pavel VI. široko angažiral za smer, ki jo je odprl Janez XXIII., in se odkrito spoprijel z enim izmed centralnih problemov: z administracijo rimske Cerkve.

Da bi razumeli pomen tega dogodka, je treba poseči nekaj let nazaj. To je zgodovina prvega zasedanja koncila, zgodovina odprtega in zagrnjenega boja med rimsko kurijo, to je med celoto cerkvene vlade, ter papežem in koncilom.

V začetku 1959 je papež Janez XXIII. na začetku nekega verskega obreda v prisotnosti osemnajstih kardinalov sporočil, da namerava sklicati koncil, ki naj bi proučil probleme v zvezi z enotnostjo vseh kristjanov. Uradno vatikansko glasilo "Osservatore Romano" je o tem dogodku poročalo šele naslednjega dne, in to na najbolj nevtralnem mestu, med dvema popolnoma nevažnima novicama. Lahko bi rekli, da se je tistega dne začel boj med kurijo in med papežem.

Protagonisti tega boja: na eni strani papež, na drugi kardinali, 72-letni intelektualci, jezuitske šole. To je praktično vse.

Na drugi strani pa rimska kurija, to je okrog 3000 cerkvenih funkcionarjev, ki so že stoletja trdno zasidrani v upravnem aparatu Cerkve, prepričani v svoji nespremenljivosti, da so prepričani, da imajo vedno in povsod prav, tako v teoloških kot v političnih vprašanjih, prepričani, da so srečno prebradili vse vojne in vse revolucije; po večini so Italijani. Uživajo podporo štirih petih milijardnih škofov, ki domijo, da so s tem zagotovili večino tudi v Cerkvi. Glavne osebnosti: sekretar kongregacije sv. Oficija kardinal Ottaviani, diplomat državne sekretariata kardinal Pizzardo, Parente in Felici; slednji je bil generalni sekretar centralne koncilске komisije.

Na eni strani torej na zunanji vsamogojni papež, na drugi strani pa njegova administracija, ki mu zagotavlja vdanost, ki pa v resnici blokira vse pobude, ki prihajajo od vrhovnega poglavarja katoliške cerkve.

Papež hoče koncil, ker je obsešen od želje, da bi prinesel enotnost vsem kristjanom. Kurija tega ne razume: le zakaj spremembe, ko pa gredo stvari dobro take, kot so, da boljše bi bi moglo iti. Kurija hoče zato pridobiti na času. Nekaj primerov.

Julija 1961 je bilo v New Delhiju zasedanje Svetovnega zbora cerkva. Kardinali Beji so poslali vabilo, naj rimokatoliške cerkve pošlje svoje opazovalce. Kardinal Ottaviani je bil zelo opozoril na nevarnost, da bi se morda pojavila zvovalce v Delhi, bomo s tem na široko odprli vrata protestantskim in drugim opazovalcem, ko bi v Vatikanu zasedal naš koncil. Sekretariat sv. Oficija pa ne želi, da bi bili na katoliškem koncilu prisotni tudi drugi.

Ko je kardinal Beja predložil sv. Oficiju seznam opazovalcev, ki jih je Cerkve namerala poslati v Delhi, je kardinal Ottaviani seznan v celoti zavrniti. To je pravica sv. Oficija. Kardinal Beja je imel eno možnost: dobiti od papeža načelno privolenje. Janez XXIII. je takoj načelno povedal, da bodo v Delhi odpotovali opazovalci rimske cerkve. Beja bi torej lahko Ottaviani znova predložil že zavrnjeni seznam opazovalcev, ki bi morali biti v Delhi. Toda predložiti so popolnoma novo seznam, da bi Ottavianiju "rešili obraz". In tako je Ottaviani lahko podpisal, da bi bila njegov ugled in avtoriteta direktno prizadeta.

Se ena podrobnost, ki odkriva vzdušje pred začetkom koncila: eno leto pred začetkom koncila je družba Philips predlagala, naj bi v baziliki Sv. Petra namestili priprave za simulatno prevajanje. Felici, sekretar koncila, je pobudo spravi v predel in nato naložil eno možnost: dobiti od papeža načelno privolenje. Janez XXIII. je takoj načelno povedal, da bodo v Delhi odpotovali opazovalci rimske cerkve. Beja bi torej lahko Ottaviani znova predložil že zavrnjeni seznam opazovalcev, ki bi morali biti v Delhi. Toda predložiti so popolnoma novo seznam, da bi Ottavianiju "rešili obraz". In tako je Ottaviani lahko podpisal, da bi bila njegov ugled in avtoriteta direktno prizadeta.

Se ena podrobnost, ki odkriva vzdušje pred začetkom koncila: eno leto pred začetkom koncila je družba Philips predlagala, naj bi v baziliki Sv. Petra namestili priprave za simulatno prevajanje. Felici, sekretar koncila, je pobudo spravi v predel in nato naložil eno možnost: dobiti od papeža načelno privolenje. Janez XXIII. je takoj načelno povedal, da bodo v Delhi odpotovali opazovalci rimske cerkve. Beja bi torej lahko Ottaviani znova predložil že zavrnjeni seznam opazovalcev, ki bi morali biti v Delhi. Toda predložiti so popolnoma novo seznam, da bi Ottavianiju "rešili obraz". In tako je Ottaviani lahko podpisal, da bi bila njegov ugled in avtoriteta direktno prizadeta.

Se ena podrobnost, ki odkriva vzdušje pred začetkom koncila: eno leto pred začetkom koncila je družba Philips predlagala, naj bi v baziliki Sv. Petra namestili priprave za simulatno prevajanje. Felici, sekretar koncila, je pobudo spravi v predel in nato naložil eno možnost: dobiti od papeža načelno privolenje. Janez XXIII. je takoj načelno povedal, da bodo v Delhi odpotovali opazovalci rimske cerkve. Beja bi torej lahko Ottaviani znova predložil že zavrnjeni seznam opazovalcev, ki bi morali biti v Delhi. Toda predložiti so popolnoma novo seznam, da bi Ottavianiju "rešili obraz". In tako je Ottaviani lahko podpisal, da bi bila njegov ugled in avtoriteta direktno prizadeta.

Se ena podrobnost, ki odkriva vzdušje pred začetkom koncila: eno leto pred začetkom koncila je družba Philips predlagala, naj bi v baziliki Sv. Petra namestili priprave za simulatno prevajanje. Felici, sekretar koncila, je pobudo spravi v predel in nato naložil eno možnost: dobiti od papeža načelno privolenje. Janez XXIII. je takoj načelno povedal, da bodo v Delhi odpotovali opazovalci rimske cerkve. Beja bi torej lahko Ottaviani znova predložil že zavrnjeni seznam opazovalcev, ki bi morali biti v Delhi. Toda predložiti so popolnoma novo seznam, da bi Ottavianiju "rešili obraz". In tako je Ottaviani lahko podpisal, da bi bila njegov ugled in avtoriteta direktno prizadeta.

Se ena podrobnost, ki odkriva vzdušje pred začetkom koncila: eno leto pred začetkom koncila je družba Philips predlagala, naj bi v baziliki Sv. Petra namestili priprave za simulatno prevajanje. Felici, sekretar koncila, je pobudo spravi v predel in nato naložil eno možnost: dobiti od papeža načelno privolenje. Janez XXIII. je takoj načelno povedal, da bodo v Delhi odpotovali opazovalci rimske cerkve. Beja bi torej lahko Ottaviani znova predložil že zavrnjeni seznam opazovalcev, ki bi morali biti v Delhi. Toda predložiti so popolnoma novo seznam, da bi Ottavianiju "rešili obraz". In tako je Ottaviani lahko podpisal, da bi bila njegov ugled in avtoriteta direktno prizadeta.

Se ena podrobnost, ki odkriva vzdušje pred začetkom koncila: eno leto pred začetkom koncila je družba Philips predlagala, naj bi v baziliki Sv. Petra namestili priprave za simulatno prevajanje. Felici, sekretar koncila, je pobudo spravi v predel in nato naložil eno možnost: dobiti od papeža načelno privolenje. Janez XXIII. je takoj načelno povedal, da bodo v Delhi odpotovali opazovalci rimske cerkve. Beja bi torej lahko Ottaviani znova predložil že zavrnjeni seznam opazovalcev, ki bi morali biti v Delhi. Toda predložiti so popolnoma novo seznam, da bi Ottavianiju "rešili obraz". In tako je Ottaviani lahko podpisal, da bi bila njegov ugled in avtoriteta direktno prizadeta.

Se ena podrobnost, ki odkriva vzdušje pred začetkom koncila: eno leto pred začetkom koncila je družba Philips predlagala, naj bi v baziliki Sv. Petra namestili priprave za simulatno prevajanje. Felici, sekretar koncila, je pobudo spravi v predel in nato naložil eno možnost: dobiti od papeža načelno privolenje. Janez XXIII. je takoj načelno povedal, da bodo v Delhi odpotovali opazovalci rimske cerkve. Beja bi torej lahko Ottaviani znova predložil že zavrnjeni seznam opazovalcev, ki bi morali biti v Delhi. Toda predložiti so popolnoma novo seznam, da bi Ottavianiju "rešili obraz". In tako je Ottaviani lahko podpisal, da bi bila njegov ugled in avtoriteta direktno prizadeta.

Se ena podrobnost, ki odkriva vzdušje pred začetkom koncila: eno leto pred začetkom koncila je družba Philips predlagala, naj bi v baziliki Sv. Petra namestili priprave za simulatno prevajanje. Felici, sekretar koncila, je pobudo spravi v predel in nato naložil eno možnost: dobiti od papeža načelno privolenje. Janez XXIII. je takoj načelno povedal, da bodo v Delhi odpotovali opazovalci rimske cerkve. Beja bi torej lahko Ottaviani znova predložil že zavrnjeni seznam opazovalcev, ki bi morali biti v Delhi. Toda predložiti so popolnoma novo seznam, da bi Ottavianiju "rešili obraz". In tako je Ottaviani lahko podpisal, da bi bila njegov ugled in avtoriteta direktno prizadeta.

hološko vplivala na potek koncila. Racional je na množico. Dogodki so mu dali prav. Napoved, da bo sklican koncil, je večina škofov presenetila. Toda velika večina izmed njih je zašla, da bo koncil odprl vrata potrebni modernizaciji. Škofje so izpolnjevali dolge ankete, liste, se posvetovali s teologi in župniki, včasih — čeprav zelo redko — tudi z laiki.

To nenavadno delo jih je navdušilo. Ker so se imeli priliko, da povedo svoje mnenje, so si nekateri dila od zastavljenih vprašanj. Predlagali so v kar najbolj previdnih formulacijah mnoge spremembe. Potem so ankete liste odposlali v Rim. Čez nekaj mesecev so dobili nazaj koncilске sheme v odobritev.

Novo presenečenje: v načrtih za resolucije, ki jih bodo predložili koncilu, ni bilo niti sledu njihovih predlogih, pogledih in stališč. V deželah, kjer se škofje ne sestajajo redno, to niti ni bilo tako hudo. Vsak je pač mislil, da niso sprejeli njegovih sugestij pač pa sugestije in predlogi drugih škofov. Tam, kjer so stalne episkopalne konference (sestane škofov v državi), pa je bila stvar hujša. Škofje so spregledali igro. Koncil, ki se še ni sestajal, je že odkril svojega nasprotnika: rimsko kurijo.

Večina škofov, ki se je jeseni 1962 izkrcala na rimskem letališču, se ni počutila dostojno (skrivnostni Rim). Večno mesto, bili pa so odločeni, da se ne bodo dali.

"Velike ribe" koncila (novinarji so jih na kratko označili kot "kardinalski sindikati") pa so dobrje poznali psihozo v cerkvi. Njim ni bilo treba čakati na ankete liste, da bi vedeli, kaj pomeni kurija. Predobro izkušnje so že imeli z njo. Francoskim kardinalom je kurija zagodla že marsikatero, nemški kardinali so bili naprošeni, naj "stopijo na prste" svojim teologom, holandski škofje pa so bili brez ovinkov naprošeni, naj prepovedo, da bi v Italiji razširjali njihova zadnja pastirska pisma.

Vsem tem ljudem, ki so večino noma že v letih, pomeni koncil veliko priliko za Cerkev. In prepričani so, da te priliko ne smejo spustiti mimo. Izražajo se natančno vedo za vse težave in ovire, ki jih bodo morali prekositi ali odpraviti. Nekaj dni pred otvoritvijo prvega dela koncila se je v Milano pri kardinalu Montiniju — današnjem Pavlu VI. — zbralo nekaj kardinalov, ki so se pripravljali, kakšno taktilno bodo zavzeli na koncilu. Montini je namreč eden izmed redkih cerkvenih dostojanstvenikov, ki ve, kako je treba ravnati z masinerijo Cerkevne uprave. Pizzardo, Parente in Felici; slednji je bil generalni sekretar centralne koncilске komisije.

Na eni strani torej na zunanji vsamogojni papež, na drugi strani pa njegova administracija, ki mu zagotavlja vdanost, ki pa v resnici blokira vse pobude, ki prihajajo od vrhovnega poglavarja katoliške cerkve.

Papež hoče koncil, ker je obsešen od želje, da bi prinesel enotnost vsem kristjanom. Kurija tega ne razume: le zakaj spremembe, ko pa gredo stvari dobro take, kot so, da boljše bi bi moglo iti. Kurija hoče zato pridobiti na času. Nekaj primerov.

Julija 1961 je bilo v New Delhiju zasedanje Svetovnega zbora cerkva. Kardinali Beji so poslali vabilo, naj rimokatoliške cerkve pošlje svoje opazovalce. Kardinal Ottaviani je bil zelo opozoril na nevarnost, da bi se morda pojavila zvovalce v Delhi, bomo s tem na široko odprli vrata protestantskim in drugim opazovalcem, ko bi v Vatikanu zasedal naš koncil. Sekretariat sv. Oficija pa ne želi, da bi bili na katoliškem koncilu prisotni tudi drugi.

Ko je kardinal Beja predložil sv. Oficiju seznam opazovalcev, ki jih je Cerkve namerala poslati v Delhi, je kardinal Ottaviani seznan v celoti zavrniti. To je pravica sv. Oficija. Kardinal Beja je imel eno možnost: dobiti od papeža načelno privolenje. Janez XXIII. je takoj načelno povedal, da bodo v Delhi odpotovali opazovalci rimske cerkve. Beja bi torej lahko Ottaviani znova predložil že zavrnjeni seznam opazovalcev, ki bi morali biti v Delhi. Toda predložiti so popolnoma novo seznam, da bi Ottavianiju "rešili obraz". In tako je Ottaviani lahko podpisal, da bi bila njegov ugled in avtoriteta direktno prizadeta.

Se ena podrobnost, ki odkriva vzdušje pred začetkom koncila: eno leto pred začetkom koncila je družba Philips predlagala, naj bi v baziliki Sv. Petra namestili priprave za simulatno prevajanje. Felici, sekretar koncila, je pobudo spravi v predel in nato naložil eno možnost: dobiti od papeža načelno privolenje. Janez XXIII. je takoj načelno povedal, da bodo v Delhi odpotovali opazovalci rimske cerkve. Beja bi torej lahko Ottaviani znova predložil že zavrnjeni seznam opazovalcev, ki bi morali biti v Delhi. Toda predložiti so popolnoma novo seznam, da bi Ottavianiju "rešili obraz". In tako je Ottaviani lahko podpisal, da bi bila njegov ugled in avtoriteta direktno prizadeta.

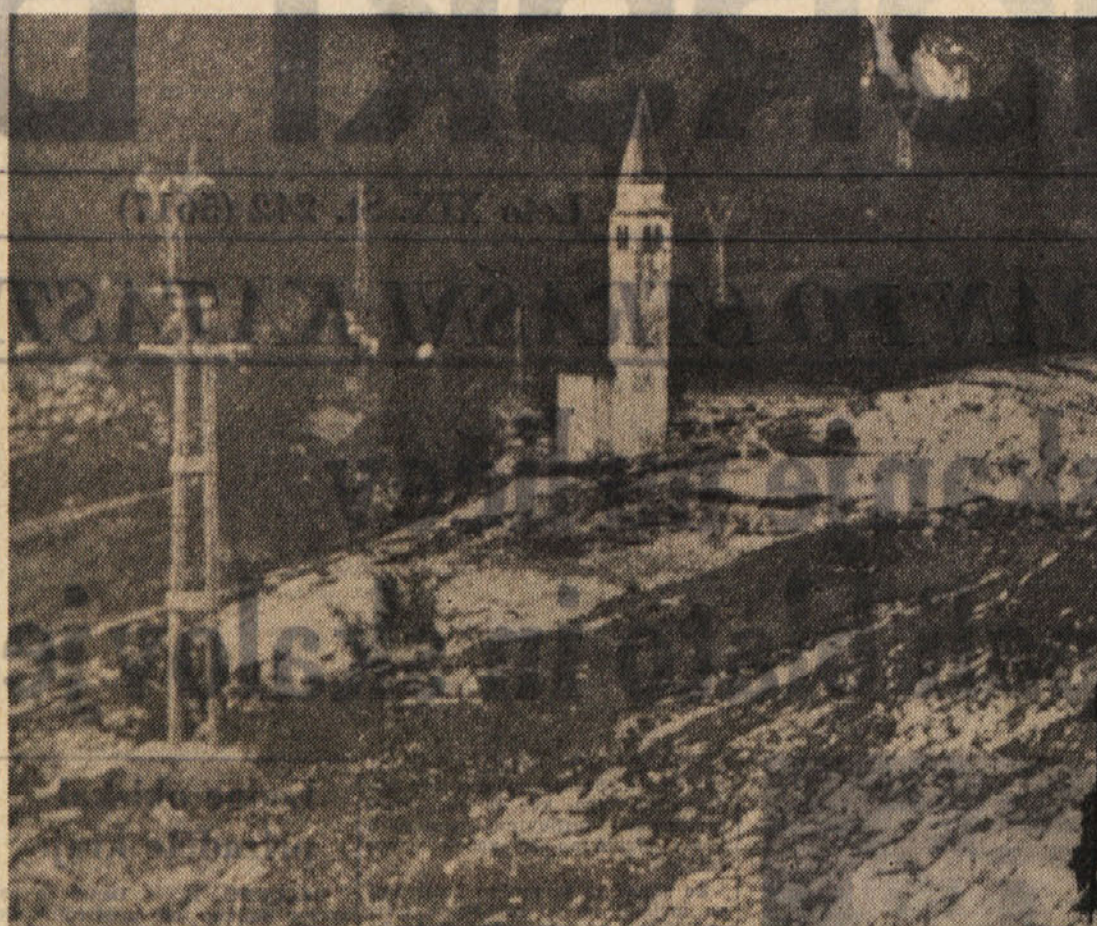
Se ena podrobnost, ki odkriva vzdušje pred začetkom koncila: eno leto pred začetkom koncila je družba Philips predlagala, naj bi v baziliki Sv. Petra namestili priprave za simulatno prevajanje. Felici, sekretar koncila, je pobudo spravi v predel in nato naložil eno možnost: dobiti od papeža načelno privolenje. Janez XXIII. je takoj načelno povedal, da bodo v Delhi odpotovali opazovalci rimske cerkve. Beja bi torej lahko Ottaviani znova predložil že zavrnjeni seznam opazovalcev, ki bi morali biti v Delhi. Toda predložiti so popolnoma novo seznam, da bi Ottavianiju "rešili obraz". In tako je Ottaviani lahko podpisal, da bi bila njegov ugled in avtoriteta direktno prizadeta.

Se ena podrobnost, ki odkriva vzdušje pred začetkom koncila: eno leto pred začetkom koncila je družba Philips predlagala, naj bi v baziliki Sv. Petra namestili priprave za simulatno prevajanje. Felici, sekretar koncila, je pobudo spravi v predel in nato naložil eno možnost: dobiti od papeža načelno privolenje. Janez XXIII. je takoj načelno povedal, da bodo v Delhi odpotovali opazovalci rimske cerkve. Beja bi torej lahko Ottaviani znova predložil že zavrnjeni seznam opazovalcev, ki bi morali biti v Delhi. Toda predložiti so popolnoma novo seznam, da bi Ottavianiju "rešili obraz". In tako je Ottaviani lahko podpisal, da bi bila njegov ugled in avtoriteta direktno prizadeta.

Se ena podrobnost, ki odkriva vzdušje pred začetkom koncila: eno leto pred začetkom koncila je družba Philips predlagala, naj bi v baziliki Sv. Petra namestili priprave za simulatno prevajanje. Felici, sekretar koncila, je pobudo spravi v predel in nato naložil eno možnost: dobiti od papeža načelno privolenje. Janez XXIII. je takoj načelno povedal, da bodo v Delhi odpotovali opazovalci rimske cerkve. Beja bi torej lahko Ottaviani znova predložil že zavrnjeni seznam opazovalcev, ki bi morali biti v Delhi. Toda predložiti so popolnoma novo seznam, da bi Ottavianiju "rešili obraz". In tako je Ottaviani lahko podpisal, da bi bila njegov ugled in avtoriteta direktno prizadeta.

Se ena podrobnost, ki odkriva vzdušje pred začetkom koncila: eno leto pred začetkom koncila je družba Philips predlagala, naj bi v baziliki Sv. Petra namestili priprave za simulatno prevajanje. Felici, sekretar koncila, je pobudo spravi v predel in nato naložil eno možnost: dobiti od papeža načelno privolenje. Janez XXIII. je takoj načelno povedal, da bodo v Delhi odpotovali opazovalci rimske cerkve. Beja bi torej lahko Ottaviani znova predložil že zavrnjeni seznam opazovalcev, ki bi morali biti v Delhi. Toda predložiti so popolnoma novo seznam, da bi Ottavianiju "rešili obraz". In tako je Ottaviani lahko podpisal, da bi bila njegov ugled in avtoriteta direktno prizadeta.

Se ena podrobnost, ki odkriva vzdušje pred začetkom koncila: eno leto pred začetkom koncila je družba Philips predlagala, naj bi v baziliki Sv. Petra namestili priprave za simulatno prevajanje. Felici, sekretar koncila, je pobudo spravi v predel in nato naložil eno možnost: dobiti od papeža načelno privolenje. Janez XXIII. je takoj načelno povedal, da bodo v Delhi odpotovali opazovalci rimske cerkve. Beja bi torej lahko Ottaviani znova predložil že zavrnjeni seznam opazovalcev, ki bi morali biti v Delhi. Toda predložiti so popolnoma novo seznam, da bi Ottavianiju "rešili obraz". In tako je Ottaviani lahko podpisal, da bi bila njegov ugled in avtoriteta direktno prizadeta.

Od vasice Pirago je ostal samo cerkveni zvonik, vse drugo je voda odnesla

PO STRAŠNI NESREČI V LONGARONU

Hude obtožbe parlamentarcev KPI ki jih bodo predložili Segniju

Na tiskovni konferenci v Bellunu je govoril tudi bivši poslanec Bettiol, ki je pri katastrofi izgubil pet članov družine - Komunistična novinarica, ki je že l. 1961 opozarjala na nevarnost, je morala pred sodišče

BELLUNO, 11. — V ponedeljek bo skupina komunističnih poslancev in senatorjev izročila predsedniku republike Segniju, ko bo prišel na prizadeto področje, "abelo knjigov" o položaju v Valantu in o odgovornosti za tragedijo.

To so danes sporočili v Bellunu na tiskovni konferenci, ki so jo priredili komunistični poslanci in senatorji in ki ji je predsedoval senator Scoccimarro. Navzven je bilo 80 italijanskih in tujih članikov.

Senator Scoccimarro je najprej govoril o vprašanjih, ki so povezana s pomočjo prebivalstvu po tragediji in je nato obrazložil, kako se je domače prebivalstvo upiralo graditvi jez. Poudaril je, da se tragedija ne sme pripisati samo ušodni neizbežnosti dogodkov, temveč tudi odgovornosti ljudi, ustanov, javnih oblasti, ki jih bo KPI obtožila v Italiji in izven Italije.

Govoril je nato bivši komunistični poslanec Bettiol, ki je pri katastrofi izgubil pet članov družine. Obtožil je voditelje električne družbe, ki upravlja bazen v Valantu, da se ni brigala za opozorila tehnikov na bližnjo nevarnost. Dodal je, da so opozorila prebrala deset dni pred nesrečo, kar se je tiče nevarnosti plazu. Zagnje nujno opozorila pa je prišlo še eno ur pred nesrečo, ko je neki inženir električne družbe v kavarni v Bellunu pozval karabinjerskega kapetana, naj postavi ceste bloke na področju Longarona.

Bettiol je dalje izjavil, da sta dve nameščenci pri telefonski centrali v Longarone slišali sporočilo, da je tehnika električne družbe ravnanje v Benetkah, da je nevarnost blizu.

Ob zaključku tiskovne konferencie, so parlamentarci predložili dokumentacijo, iz katere izhaja, da so že leta 1961 komunistične organizacije tega področja opozorile na nevarnost.

O tem objavila danes današnji "Unità" članek svoje dopisnice Tine Merlini, ki je tedaj stalno opozarjala na nevarnost in je s tem v zvezi objavila v "Unità" tudi

članek pod naslovom "Ogromna masa 50 milijonov kubnih metrov ogroža varnost in imetje prebivalcev iz Ertia". Razena tega je obtožila podjetje SADE, da se ne ozira na nobeno opozorilo in gleda samo svojo korist. Tedaj je osebno sledila protestnemu gibanju tamkajšnjega prebivalstva proti zgraditvi jez. Prebivalci so se zaman pritoževali pri vseh možnih oblasteh. Ustanovili so se širši enotni odbor, ki se je več let boril, da bi preprečil graditve jez. Proti graditvi jez se je izrekel tudi geolog prof. Gortani. Toda proti njegovemu mnenju je predložil svoje mnenje geolog družbe SADE prof. Dal Piaz. Profesor Gortani je bil mnenja, da je blazno graditi bazen na tako neprimernem terenu, kakor je ta. Protestni odbor je poslal številne pritožbe. Organiziral je podpisovanje resolucij in javnih protestnih zborovanj. Delegacije so posredovale pri krajevnih upravnih oblasteh in tudi v Rimu. Tako je pokrajinski odbor v Bellunu 15. februarja 1961 soglasno izglasoval resolucijo, s katero je zahteval, naj se preklicne koncesije družbi SADE, ker se ni držala zakonskih predpisov. Odbor je zahteval, naj se sprejmejo takojšnji temeljiti varnostni ukrepi, da se zajamči varnost prebivalstva.

Ko je novinarka Merlin pisala o vsem tem in o razpoloženju prebivalstva v listu "Unità", so jo oblasti obtožile širjenja lažnih in tendencioznih vesti, ki lahko razburjajo javnost. Proti njej in proti odgovornemu uredniku "Unità" so uvedli proces v Milano. Toda številni prebivalci so protestno ponudili pričanje, da tudi pred sodno oblastjo opozorijo na nevarnost. Novinarica je bila tedaj oproščena. V razsodbi je bilo med drugim rečeno, da eumetni bazen, ki ga je zgradila SADE, predstavlja in je po mnenju krajevnega prebivalstva resna nevarnost prav zaradi tega, ker se bo, jijo, da bi voda z razjedanjem te

reka povzročila pogreznjenje hiš. Washingtonski inženir Gail A. Hathway, ki je imel priložnost večkrat obiskati jez pri Valantu, je izjavil, da je že med graditvijo jez prišlo do velikih zemeljskih usadov in da je hidroelektrična družba obtožila napolnitev bazena. Inženir je bil tedaj glavni konzulent za Mednarodno banko za obnovo in razvoj, ki je prispeval k financiranju za graditve jez. Izjavil je, da je do usada prišlo leta 1959. Tedaj je fotografiral te usade, o katerih pravi, da so bili tako velikega obsega, da se je zdelo, da je obglavljena cela gorra.

Dalje je inženir izjavil, da se je hidroelektrična družba več let obtoževala z napolnitvijo bazena, dokler ni bila prepričana, da se je geološki položaj stabiliziral in se je odločila, spraviti naprave v obrat. Hathway pravi dalje, da si je o gledal leta 1959 jez, ki so ga se gradili, takoj po nesreči pri jez Mal-

passet v Franciji, ki ga je tudi finansirala Mednarodna banka. Bil je član skupine petih tehnikov, inženirjev in geologov, ki so pregledali tudi druge iste vrste. Skupina tehnikov je priporočila razne spremembe pri nekaterih jezovih, toda ni izrekla neugodnega mnenja glede glavnih značilnosti te vrste je zov.

Masa skalovja in zemlje, ki je pridrevla v bazen, je visoka 350 metrov, široka dva kilometra in dolga en kilometer.

Znani florentinski seizmolog Bendanti trdi, da potres, ki so ga nekatere postaje zabeležile prav v trenutku, ko se je zgodila nesreča, ni mogel biti posledica tega usada in po njegovem mnenju je res močan potres, ki je se pospešil, da se je plaz odločil od gore. Potres je po njegovem mnenju bil zadnja kapljica, zaradi katere se je voda zila iz posode, ki je bila že polna.

Se nekaj bi radi omenili. Pri tej strahotni katastrofi niso izgubili življenj le domačini. Ob tisti uri so prav gotovo potovali z avtomobili in tovorniki tudi tujci in mozeem, o katerih ni več nobenega sleda.

ALBIN BUBNIC

Kako se je utrgal tako velik del hrba. Vse material, ki se je uporabljal, od kodar je razlagal na dolino reke Piave. Prijazen sopotnik nam posodi daljnogled, sicer pa bi zadostoval pogled na prosti oko, ker je dolina prav pod nami.

Grozno. Domačin nam kaže, kje so bile vane. Roggja, Longarone, Pirago, Villanova in Fae. Vse po vrsti, ena za drugo ob orežju Piave nasproti jez v soteski Valont. Tu je bilo skoraj 4.500 prebivalcev. Železnica, cesta, tovarne in razna podjetja. V dolžini 3-4 km je voda vse odnesla. Ostalo je le nekaj hiš in skromen del Longaroneja ter cerkva na pokopališču v Piragu. Tam je bil trg, tam ta in ta ulica, tam cerkev, tam...

Zdaj so gola tla, kamen. Odnese so bile vane. Nobenega razloga ni, da so bile tam vane. Prava puščava: Voda je skoraj zavrnila obrežje s strujo reke in nanesla toliko blata, gramoza in kamena. Od pobočja hriba do reke je strahotna planjava, sivo rumene barve. Videti je kakšnih 200-300 vojakov, ki kopljejo pot, da bi se povezal spodnji del obrežja z zgornjim (Fae-Castelavazzo), drugi odkopavajo mrlje, helikopterji odvažajo ljudi v druge kraje. Dostop v te kraje imajo zdaj samo reševalci in vojska.

Kako se je moglo to zgoditi v nekaj minutah? Kakšno je bilo gorenje, se je utrgal dober del gore Toc in treščil v jezero. Pod pritiskom te ogromne mase je voda pljusnila v nasprotno smer 200-250 m visoko in odnesla hiše nad jezero. Vsa ta voda je nato zletela skozi ožino jez, jez ter planila nad Longarone, ki je prav nasproti, dober kilometer od jezja na Roggja, na Pirago, Villanova in Fae, nato pa je vse odnesla v reko Piave. Da je bila to strašna sila, dokazujejo posledice.

Domačini ob jezeru, ki poznajo svoje hribe, kot diže svoje roke, so že pred leti, že pred sto leti, deli graditi jez, vedeli, da je Toc nemiren. Zapazili so nevarne razpoke. Jezera niso hoteli imeti, ker so vedeli, da bo nevarnost še večja. Pred osmimi dnevi je del hriba že izel. Enakostni so pastirje in izpraznili nekaj hribovskih hiš. Ostal je le en kmet z ženo in svojim govedom. Dejal je, da bo odšel v sredo. Bilo je že prepozno. Tudi z nasprotni strani se je pred dnevi izselilo nekaj oseb. Vsi so torej pričakovali, da se bo nekaj zgodilo. Zato pa niso pravčasno poskrbeli, da ne bi bilo toliko človeških žrtev in tako ogromne materialne škode? Domačini vedo marsikaj povedati. Uptati je, da bo preiskovalna komisija šla do dna in ugotovila krivdo.

Ob pogledu na Toc, oziroma na novo, dolgo in široko steno, je lahko vsakomur jasno, zakaj in

reka povzročila pogreznjenje hiš. Washingtonski inženir Gail A. Hathway, ki je imel priložnost večkrat obiskati jez pri Valantu, je izjavil, da je že med graditvijo jez prišlo do velikih zemeljskih usadov in da je hidroelektrična družba obtožila napolnitev bazena. Inženir je bil tedaj glavni konzulent za Mednarodno banko za obnovo in razvoj, ki je prispeval k financiranju za graditve jez. Izjavil je, da je do usada prišlo leta 1959. Tedaj je fotografiral te usade, o katerih pravi, da so bili tako velikega obsega, da se je zdelo, da je obglavljena cela gorra.

Dalje je inženir izjavil, da se je hidroelektrična družba več let obtoževala z napolnitvijo bazena, dokler ni bila prepričana, da se je geološki položaj stabiliziral in se je odločila, spraviti naprave v obrat. Hathway pravi dalje, da si je o gledal leta 1959 jez, ki so ga se gradili, takoj po nesreči pri jez Mal-

passet v Franciji, ki ga je tudi finansirala Mednarodna banka. Bil je član skupine petih tehnikov, inženirjev in geologov, ki so pregledali tudi druge iste vrste. Skupina tehnikov je priporočila razne spremembe pri nekaterih jezovih, toda ni izrekla neugodnega mnenja glede glavnih značilnosti te vrste je zov.

Masa skalovja in zemlje, ki je pridrevla v bazen, je visoka 350 metrov, široka dva kilometra in dolga en kilometer.

Znani florentinski seizmolog Bendanti trdi, da potres, ki so ga nekatere postaje zabeležile prav v trenutku, ko se je zgodila nesreča, ni mogel biti posledica tega usada in po njegovem mnenju je res močan potres, ki je se pospešil, da se je plaz odločil od gore. Potres je po njegovem mnenju bil zadnja kapljica, zaradi katere se je voda zila iz posode, ki je bila že polna.

Se nekaj bi radi omenili. Pri tej strahotni katastrofi niso izgubili življenj le domačini. Ob tisti uri so prav gotovo potovali z avtomobili in tovorniki tudi tujci in mozeem, o katerih ni več nobenega sleda.

ALBIN BUBNIC

Kako se je utrgal tako velik del hrba. Vse material, ki se je uporabljal, od kodar je razlagal na dolino reke Piave. Prijazen sopotnik nam posodi daljnogled, sicer pa bi zadostoval pogled na prosti oko, ker je dolina prav pod nami.

Grozno. Domačin nam kaže, kje so bile vane. Roggja, Longarone, Pirago, Villanova in Fae. Vse po vrsti, ena za drugo ob orežju Piave nasproti jez v soteski Valont. Tu je bilo skoraj 4.500 prebivalcev. Železnica, cesta, tovarne in razna podjetja. V dolžini 3-4 km je voda vse odnesla. Ostalo je le nekaj hiš in skromen del Longaroneja ter cerkva na pokopališču v Piragu. Tam je bil trg, tam ta in ta ulica, tam cerkev, tam...

Zdaj so gola tla, kamen. Odnese so bile vane. Nobenega razloga ni, da so bile tam vane. Prava puščava: Voda je skoraj zavrnila obrežje s strujo reke in nanesla toliko blata, gramoza in kamena. Od pobočja hriba do reke je strahotna planjava, sivo rumene barve. Videti je kakšnih 200-300 vojakov, ki kopljejo pot, da bi se povezal spodnji del obrežja z zgornjim (Fae-Castelavazzo), drugi odkopavajo mrlje, helikopterji odvažajo ljudi v druge kraje. Dostop v te kraje imajo zdaj samo reševalci in vojska.

Kako se je moglo to zgoditi v nekaj minutah? Kakšno je bilo gorenje, se je utrgal dober del gore Toc in treščil v jezero. Pod pritiskom te ogromne mase je voda pljusnila v nasprotno smer 200-250 m visoko in odnesla hiše nad jezero. Vsa ta voda je nato zletela skozi ožino jez, jez ter planila nad Longarone, ki je prav nasproti, dober kilometer od jezja na Roggja, na Pirago, Villanova in Fae, nato pa je vse odnesla v reko Piave. Da je bila to strašna sila, dokazujejo posledice.

PRISTANIŠKI PROMET V ITALIJI V PRVEM POLLETJU

Samo v Trstu in Bariju se je promet znižal v primeri z lanskim letom

Promet dvanajstih največjih pristanišč se je povprečno povečal za 11,4 odstotka, promet Trsta pa se je skrčil za 4,2 odstotka

Znani gospodarski list 24 ore je objavil v posebni prilogi, povzeto pomorskim vprašanjem dalje razpravo o prometu italijanskih pristanišč v prvih šestih mesecih letošnjega leta. Iz statističnih podatkov, objavljenih v tej razpravi, izhaja, da je pomorski promet pristanišč, ki so v lanskem letu presegla tri milijone ton, dosegel v prvem polletju letošnjega leta 37.209 tisoč ton, medtem ko je lani v istem razdobju znašal 51.363 tisoč ton. Napredek je pomemben, saj je promet dvanajstih največjih italijanskih pristanišč v prvem polletju narasel za 11,4 odstotka.

Trst je v tej razpredelnici komaj na devetem mestu za Genova, Augusta, Benetkami, Neapljem, Ravennom, Livornom in La Spezia. Če to dejstvo je samo po sebi dovolj resno in zaskrbljujoče, še bolj resno pa je, da je predvsem promet v primerjavi s lanskim letom v Trstu in Bariju se je znižal za 4,2 odstotka, Barija pa za 8,3 odstotka.

Promet z raznim blagom v omenjenih dvanajstih največjih italijanskih pristaniščih je dosegel v prvem polletju 15.959 tisoč ton. Napredek je torej obut, vendar ne v tolikšni meri kot npr. celotnega obsega obsega pristaniškega prometa, saj se je celotni pristaniški promet povečal za 11,4 odstotka, medtem ko se je promet raznega blaga le za 8 odstotkov.

Trst je pri vrstnem redu glede splošnega obsega pristaniškega prometa šele na devetem mestu, medtem ko je pri raznem blagu že na četrtem mestu. Pred Trstom so: Genova s 5.421.000 tonami raznega blaga v prvem polletju 1962 (leta 1961: 5.185.000 ton), Benetke 2.883.000 ton (lani 2.800.000 ton), Neapelj 2.800.000 ton (lani 2.800.000 ton), Livorno 2.013.000 ton. Promet z raznim blagom v tržaškem pristanišču pa je dosegel v prvem letošnjem polletju 1.177.000 ton, medtem ko je znašal lani 1.322.000 ton.

Ti podatki so do določene mere spodbudni, saj je znano, da je promet z raznim blagom za vsa pristanišča najbolj dragocen. Istočasno pa je treba tudi ugotoviti, da se je povprečni promet z raznim blagom dvanajstih največjih pristanišč v letošnjem prvem polletju v primerjavi z lanskim povzela za 8 odstotkov, medtem ko je v istem razdobju v Trstu padel skoraj za devet odstotkov.

Promet z raznim blagom je še posebno dragocen v tržaškem primeru, ko gre za bogat tranzitni promet zalednih držav, ki ne pripravi samo neposrednih dohodkov temveč tudi prihodov iz trgovine in s tem povezanih plačil. Ta promet je treba ohraniti in ustvariti pogoje za njegovo okrepitev.

Promet največjih italijanskih pristanišč v prvem polletju 1963 in 1962

	1. pol. leto 1963	2. pol. leto 1962	1. pol. leto 1962
Genova	15.111	13.459	+12,3
Augusta	7.337	6.105	+20,2
Benetke	6.891	6.134	+12,3
Neapelj	6.705	5.709	+17,4
Ravenna	3.786	3.315	+14,2
Savona	3.297	3.129	+5,3
Livorno	3.178	2.918	+9,3
La Spezia	2.925	2.726	+7,3
Trst	2.497	2.603	-4,2
Ancona	2.022	1.894	+6,8
Pionbino	1.735	1.440	+20,5
Bari	1.723	1.868	-8,3
Skupej	57.209	51.363	+11,4

Ponoči med 9. in 9. oktobrom so neznan zlikovci obiskali tudi gostilno Suman v Srednjem št. 9, ki jo upravlja 40-letna Aligisa Co-

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 12. t. m. z začetkom ob 19.30 uri Metro barvni film:

«IL TIRANNO DI SIRACUSA»

(Sirakuški tiran)

Igrajo: G. WILLIAMS, D. BURNETT, L. ORFEO in A. FOA

Kino na Unčinalh

predvaja danes 12. t. m. z začetkom ob 18. uri Paramount barvni film:

L'uomo che sapeva troppo

(Moški, ki je vedel preveč)

Igrajo: JAMES STEWART in DORIS DAY

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes 12. t. m. ob 19.30 uri Columbia Cinemascope barvni film:

«LE PRIGIONIERE DELL'ISOLA DEL DIAVOLO»

(Skupina obsojenih žena si želi ustvariti novo življenje na otoku na kraju sveta)

Igrajo: GAY MADISON, MICHELE MERCER in MARISA BELLI

Mladini pod 14. letom vstop prepovedan

Kino

VERDI. 17.00: «I tre volti della paura», Boris Karloff. Italijansko-francosko-ameriški barvni film. Mladini pod 18. letom vstop prepovedan. Zadržna predstava ob 22.00.

CORSO. 17.15: «E mani sulla città», R. Steigler in S. Randone. Panoramski črno-bel italijanski film. Zadržna predstava ob 22.00.

VITTORIA. 17.30: «Il sole nella stanza», Sandra Dee in Peter Fontana. Ameriški barvni film. Zadržna predstava ob 21.30.

CENTRALE. 17.00: «L'uomo dalla maschera di ferro», J. Marais in S. Koscinia. Italijansko-francoski barvni film v cinemascope. Zadržna predstava ob 21.30.

DEZURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna PONTONI-BASSI, Raštel št. 26, tel. 33-49.

TEMERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 21 stopinj ob 12 uri, najnižjo 7,8 stopinje ob 8 uri. Povprečne dnevne vlažnosti je bilo 80 odstotkov.

Goriško-beneški dnevnik

PO STRAŠNI NESREČI, KAKRŠNE NE POMNIMO V NAŠIH KRAJIH

Izrazi človečanske solidarnosti Goričanov s prizadelim prebivalstvom pod jezo Vajont

Po zavodih bodo namestili otroke prizadetega področja, da bodo lahko nemoteno nadaljevali pouk - Denarni prispevki ustanov - Solidarnostne brzojavke

Grozna nesreča pod jezo Vajont je globoko odjeknila med vsem goriškim prebivalstvom. Po prvih trenutkih osuplosti pred ne- navadno katastrofo so bili takoj sprejeti konkretni ukrepi, da bi se škodo kar najbolj omejevali. Posledice, ki jih je razburljivi element povzročil ljudem. Oddelki gasilcev in prometne policije, ki so isti dan odšli iz Gorice, so že vedno na kraju nesreče, medtem ko se po pokrajini sprejemajo učinkoviti ukrepi.

Italijanski Rdeči križ je poslal zbirniški skladšču v Videm večje količine čevljev, oblek, odeje in žive. Denarna sredstva so prispevali razni zavodi, ustanove in organizacije. Hranilnica je podarila pol milijona lir, ustanova za ljudske hiše (IACIP) 100.000, Rotary klub 100 tisoč, tržaški občinski odbor 100.000 za Videmsko in 200.000 za beluško pokrajino, občinski odbor v Marju 50.000 itd. V teh dneh se sestajajo občinski odbori, sprejemajo solidarnostne brzojavke in podarjajo denarna sredstva za ponesrečence. Goriško vojaško poveljstvo je poslalo v prizadete kraje baterije divizije «Mantova» s popolno opremo.

Včeraj zvečer ob 19. uri se je zaradi nujnosti sestel pokrajinski odbor, ki je razpravljal o ukrepih v korist poškodovanega prebivalstva. Ze v četrtek pa je predsednik pokrajine dr. Chiantaroli poslal solidarnostno brzojavko videmskemu in belušskemu pokrajinskemu predsedniku.

Premestili bodo bencinsko črpalko Total pred županstvom

Gradbeno podjetje Umberta Bressana je te dni začelo podirati kopalnice pred županstvom. Zgradbo, ki je skoraj v celoti zgrajena pod nivojem zemlje, so najprej ogradiili nakar jo bodo začeli rušiti. Prav tako bodo porušili bencinsko črpalko Total, ki je na trgu pred županstvom in jo, na novo zgradijo na prostoru, kjer je sedaj zgradba javnega kopalnice. To kopalnico je bilo zaprto že več let, ker se ni obneslo.

IZPRED OKROŽNEGA KAZenskega Sodišča

Zapor in denarna kazen za poskus kraje denarja

8 let zaporu očetu, ki se je spozabil nad svojimi mladostnimi otroki

Pred goriškim okrožnim sodiščem se je včeraj zagovarjal mehanik 40-letni Oskar Kuzler iz Ul. Semario 13. Obdolžili so ga, da si je v uradu podjetja Poletti iz Ul. Gallina 4 prisvojil 140.000 lir. Prav tako so ga obdolžili, da si je kraja tega denarja za mu ni upejal zaradi nenadnega prihoda v urad nekega delavca tega podjetja. Kuzler je nameraval izvršiti tatvino 14. marca letos ob 6. uri zjutraj. Ker so ga zalotili pri poskusu kraje, so ga takoj oddali v zapor. Obtožnec je zelo dobro poznal urad in vedel za kraj, kjer je shranjen denar. Do njega je nameraval priti s pomočjo ključa, ki ga je gospodar obešal na zid. Poletti je prijavil oblastem tatvino 140.000 lir. Toliko denarja mu je namreč manjkalo do 14. marca letos.

Branilec odv. Bernot je na zagovoru poudaril pomanjkanje dokazov za prvi del obtožnice, ki je bila, da je Kuzler nameraval izvršiti tatvino. Obtožnec je zelo dobro poznal urad in vedel za kraj, kjer je shranjen denar. Do njega je nameraval priti s pomočjo ključa, ki ga je gospodar obešal na zid. Poletti je prijavil oblastem tatvino 140.000 lir. Toliko denarja mu je namreč manjkalo do 14. marca letos.

Branilec odv. Bernot je na zagovoru poudaril pomanjkanje dokazov za prvi del obtožnice, ki je bila, da je Kuzler nameraval izvršiti tatvino. Obtožnec je zelo dobro poznal urad in vedel za kraj, kjer je shranjen denar. Do njega je nameraval priti s pomočjo ključa, ki ga je gospodar obešal na zid. Poletti je prijavil oblastem tatvino 140.000 lir. Toliko denarja mu je namreč manjkalo do 14. marca letos.

Branilec odv. Bernot je na zagovoru poudaril pomanjkanje dokazov za prvi del obtožnice, ki je bila, da je Kuzler nameraval izvršiti tatvino. Obtožnec je zelo dobro poznal urad in vedel za kraj, kjer je shranjen denar. Do njega je nameraval priti s pomočjo ključa, ki ga je gospodar obešal na zid. Poletti je prijavil oblastem tatvino 140.000 lir. Toliko denarja mu je namreč manjkalo do 14. marca letos.

Branilec odv. Bernot je na zagovoru poudaril pomanjkanje dokazov za prvi del obtožnice, ki je bila, da je Kuzler nameraval izvršiti tatvino. Obtožnec je zelo dobro poznal urad in vedel za kraj, kjer je shranjen denar. Do njega je nameraval priti s pomočjo ključa, ki ga je gospodar obešal na zid. Poletti je prijavil oblastem tatvino 140.000 lir. Toliko denarja mu je namreč manjkalo do 14. marca letos.

Branilec odv. Bernot je na zagovoru poudaril pomanjkanje dokazov za prvi del obtožnice, ki je bila, da je Kuzler nameraval izvršiti tatvino. Obtožnec je zelo dobro poznal urad in vedel za kraj, kjer je shranjen denar. Do njega je nameraval priti s pomočjo ključa, ki ga je gospodar obešal na zid. Poletti je prijavil oblastem tatvino 140.000 lir. Toliko denarja mu je namreč manjkalo do 14. marca letos.

Branilec odv. Bernot je na zagovoru poudaril pomanjkanje dokazov za prvi del obtožnice, ki je bila, da je Kuzler nameraval izvršiti tatvino. Obtožnec je zelo dobro poznal urad in vedel za kraj, kjer je shranjen denar. Do njega je nameraval priti s pomočjo ključa, ki ga je gospodar obešal na zid. Poletti je prijavil oblastem tatvino 140.000 lir. Toliko denarja mu je namreč manjkalo do 14. marca letos.

Branilec odv. Bernot je na zagovoru poudaril pomanjkanje dokazov za prvi del obtožnice, ki je bila, da je Kuzler nameraval izvršiti tatvino. Obtožnec je zelo dobro poznal urad in vedel za kraj, kjer je shranjen denar. Do njega je nameraval priti s pomočjo ključa, ki ga je gospodar obešal na zid. Poletti je prijavil oblastem tatvino 140.000 lir. Toliko denarja mu je namreč manjkalo do 14. marca letos.

NA POVABILO SENATORJA PELIZZA

Delegacija Tolmina danes zjutraj v Čedadu

Ogledala si bo šolske zavode in zgodovinske zanimivosti

Delegacija občine Tolmin, ki jo bo vodil župan Rutar in v kateri bodo tudi člani občinskega ljudskega odbora, bo prišla v Čedad danes ob 9.30. Sprejel jo bo čedadski župan senator Pelizzo, ki je istočasno tudi podtajnik v obrambnem ministru, s člani odbora. Obisk predvideva ogled 'kmetijskega šolskega zavoda, sirotišnice, središča za poklicno vzgojo ter muzeja in zgodovinskih zanimivosti, ki jih je v Čedadu precej. Gostje iz Soške doline se bodo zadržali v Čedadu ves dan in se vrnili čez mednarodni prehod Robič v večernih urah.

V torek v Gorici zanimivo predavanje

Znanstveni sodelavec Inštituta za slovensko narodopisje pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti prof. dr. Niko Kuret iz Ljubljane bo na pobudo Narodne in študijske knjižnice predaval

v torek, 15. oktobra ob 20.30 na Slovenski prosvetni zvezi v Gorici, Ulica Ascoli 1

O RETOROMANIH

četrtim švicarskem narodcu

IZ POROČILA IZIDORJA PREDANA NA KONFERENCI V ŠT. PETRU SLOVENOV

Zagotoviti beneškim Slovincem dober kos kruha na domači zemlji

Učitelj Pavel Petrič se je zavzel za pošteno in pametno rešitev vprašanj slovenske narodne manjšine v Italiji

Prejšnjo nedeljo se je vršila v dvorani «Belvedere» v St. Petru Slovenov javna konferenca, kateri so prisostvovali komunisti sedmih občin vzhodne Beneške Slovenije. Konferenco je otvoril učitelj Pavel Petrič s poročilom o splošnem političnem položaju v deželi Furlanija Julijske-krajin. Govoril je o borbi komunistov za gospodarski in socialni preporod dežele in se zavzel za pošteno in pametno rešitev problemov slovenske narodne manjšine v Italiji.

Na tej konferenci je poročal tudi Izidor Predan, ki se je še prav posebno lotil gospodarskega in socialnega stanja beneških Slovincov ter navedel konkretne predloge za rešitev najnujnejših vprašanj zapuščenih dolin. Omenil je emigracijo ter poudaril, da se tamkajšnjemu prebivalstvu ni poskušalo zaposeliti na domači zemlji. Kar povzroča uničevanje slovenske narodne skupnosti v Nadiških dolinah. Kar zadeva kmetijski položaj je Predan omenil izredno nizke povprečne letne dohodke, ki dosegajo komaj 39.000 lir.

ZARADI RAZGRETE POČENE GUME

Tovornik z rotacijskim papirjem zgorel v bližini Conegliana

Šoferjema iz Tržiča in z Vrha se ni nič zgodilo, škoda pa znaša okoli 15 milijonov lir

V četrtek zjutraj je ogenj po polnoma uničil tovornik avtoprevoznice družbe «La Goriziana». Prihaja iz Lece in je bil namenjen v Trst z 280 stoti tiskarskega papirja. V tovorniku v registrsko tablico GO 2701 sta bila 26-letni Aldo Scrazzolo iz Tržiča ter njegov pomočnik 22-letni Severin Cotic iz Vrha. Ko sta šoferja pripeljala vozilo do Susegane, je počila guma in se tako segrela, da je pričela goriti. Šoferja sta jo sicer skušala zamenjati, vendar so plameni zajeli leseni del karoserije in blago, ki je naglo vžgljivo. Ker nista imela pri

Danes se v Novi Gorici poroča MIRANDA SCURK in DANILO VALTRIC iz Nove Gorice. Čestitkam prijateljev in znancev se pridružuje Primorski dnevnik.

ŠIRITE PRIMORSKI DNEVNIK

VELIKI MATURANTI V GORICI PRED 50 LETI

S prijetno družabno prireditvijo v kromberški gostilni je številna skupina sošolcev, sedaj že blizu sedemdesetih let, proslavljala 50-letnico velike mature na goriškem liceju. Ob tej priložnosti so si razdelili sliko, ki je bila pripravljena v družbi profesorjev in ravnatelja. Med njimi jih je več, ki živijo v Gorici, onkraj meje in v drugih krajih Slovenije in Jugoslavije. V tem razredu je bilo izredno število nadarjenih dijakov, ki so diplomirali na raznih univerzah.

